

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

I. Cuiusnam instituti Regularis, vel habitus fuerit Sanctus Doctor Augustinus, dubium proponitur, & occasio dubita[n]di aperitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

DE CLERICALI

Sanctissimi Patris

AUGUSTINI INSTITVTO,

ET HABITV

Liber Primus.

CAPVT PRIMVM.

Cuiusnam Instituti Regularis, vel habitus fuerit S. Doctor Augustinus. Dubium proponitur, & occasio dubitandi aperitur.

Sanctissimum Praesulem Sacri Ordinis Apostolici Clericorum Canoniorum Patre, & Patriarcham inclitum, Ecclesiae Catholicae Doctorem praeclarissimum, Lumen Doctorum, Firmamentum Ecclesiae, Maleum Haeeticorum, & vitae Canonice Reparationem strenuum AVGVSTINVM Vitae Regularis institutum coluisse, habitum gestauisse cum emissione & obseruantia Votorum, quae Vitae Regularis perfectionem continent, res est apud Doctos, & Eruditos quoque tam certa, & constans, vt inter Catholicos, qui eam negent, vel nulli sint, vel non eius auctoritatis, vt nostra magnopere interfit, illorum sententiam auctoritate, aut ratione confutare. Verum cum temporibus ipsius Beatissimi Patris Augustini plures in Ecclesia Catholica Regularium Ordines extiterint, cuius Ordinis ille vel institutum tenuerit, vel habitum gestauerit, etsi ante annum ducentessimum circiter supra millesimum haesitaue-

rit nemo, controuersiam non leuem posteriori seculo recentiores quidam inter Catholicos excitauerunt. Cuius excitandae causas etsi nolim curio sus hie perferunt, tamen vt eius radicem ab imis refossam legentium ob oculos ponamus, illud ante omnia aduertimus, duos Regularium Ordines in Ecclesia Catholica, vel a primis illis incunabulis extitisse, alterum Clericorum, alterum vero Monachorum. Et quidem quod ad Clericos spectat, vt illud omittamus, quod Ioan. Gerson Parisiensis Aca- demiae Cancellarius de Sanctis Apostolis scribit in ser. De Cena Domini. Alphabeto 42. circa illa verba: Tradidit Iesum illos fuisse Canonicos Regulares sub Abbate Christo. hoc omnino certum & constat esse debet, omnes Clericos primitiue Ecclesiae, praesertim a Sanctis Apostolis institutos, regulariter vixisse; & Vota Religionis emisisse. Imo vero ipsimet Sanctissimi Apostoli substantia vitae Regularis, si non explicitè, saltem implicitè vouerunt, secundum sententiam B. Augustini, & D. Thom. communiter receptam, de qua sequenti libro in principio data opera dicemus. Et sane quid aliud nomen hoc Clericus sonat, nisi eum, qui omnibus bonis visibilibus a se abdicatis, solum Deum sortem suam eligit, & vicissim in sortem Domini est electus, vt B. Hieron. de Instit. Clericorum ad Nepotianum scribit: Quod autem Ordo Monasticus ab initio nascentis Ecclesiae pariter fuerit institutus, tradunt idem Hieron. de Viris Illustribus in Philone; Cassianus de Institutis renunciantem, Eusebius lib. 1. Historiae cap. 16. & Apostolorum Discipulus Dionysius Areopagita de Ecclesiastica Hierarchia cap. 6. vbi non solum de perfectione vi-

L. 1.

A

12 mo.

te monasticæ, verum etiam de ritu Monachos in-
 tiandi plura scribit. Nam cum in primitiua Ecclē-
 sia fideles omnes communem vitam docerent, pro-
 ut in Actis Apostolorum cap. 4. legitur, quod om-
 nes, qui poss. flores agrorum, aut domorum erant,
 vendentes afferbant pretia eorum, quæ vende-
 bant, & ponebant ad pedes Apostolorum, diuide-
 baturque singulis, prout cuique opus erat: cumque
 essent omnes Chribiani in duas Classes diuisi, Cle-
 ricorum vnam, Laicorum alteram, refrigerente
 paulatim inter fideles primæ illo vitæ communis
 proposito, ex quo veluti ex matrice quadam Regu-
 larium cuncti Ordines prodierunt, vt scite in eum
 locum Lyranus notauit, qui ex Clericis primū illud
 vitæ communis institutum cum emissionē votorum
 retinuerunt, quod Eusebio teste in libro proxime
 allegato vsque ad Magni Constantini tempora in
 omnibus Monasterijs, & Ecclesijs durauit, ij pri-
 mum ordinem constituerunt Clericorum Canoni-
 corum, quos nunc vltimo in Ecclesia vocabulo Ca-
 nonicos Regulares vocamus, in quibus præcorum
 Clericorum ab Apostolis institutum habitus, &
 vitæ ratio, & norma hæcenus seruat. Pariter ex
 laicis, qui communem vitam cū renunciatione om-
 nium diuisibilem, siue omnium bonorum tempo-
 raliū retinuerunt, ij secundum ordinem constitue-
 runt, quem Monasticum appellamus, in quo laico-
 rum nascentis Ecclesiæ viuendi norma similiter est
 seruata: qui licet ob illorum vitæ merita successu te-
 poris ex Apostolica dispensatione ad Clericalis di-
 gnitatis gratiam fuerint euecti, tamen ab initio non
 fuit sic. Vnde & D. Dionysius loco citato Ordinem
 Monasticum inter Clericos, & deuotam plebem
 medium constituit, & D. Hieron. relatus in cap.
 Duo 12. q. 1. tum à Laicis, tum etiam à Clericis illos
 distinguit: atque tandem D. Thom. 2. 2. q. 189. art.
 10. ad secundum communiter receptus docet, quod
 Clericatus non ex natura, sed ex accidenti ipsi Mo-
 nachatui sit adiunctus.

II. **P**raterea hos duos Regularium nouissimos ordi-
 nes, alios duos B. August. addere videtur in lib.
 de Moribus Ecclesiæ, & contra Manichæos cap. 31.
 & 33. alterum Eremitarum, qui secretissimi ab omni
 hominum conspectu desertissimas terras incolē-
 bant, quale genus vitæ dicebant Paulus, Antonius,
 Hilariū, ac ceteri Eremitæ. Alterum aliorū, qui in
 Ciuitatibus, aut illarum Suburbijs degebant, à vul-
 gariū vitæ remotissimi, plures simul in eodem di-
 uerfioro habitantes, quibus vnus præerat presby-
 ter, vir optimus, & doctissimus. Horum hominum
 plura diuersoria tum Romæ, tum Mediolani se vidē-
 se facit ibidem Augustinus. Verum in istud dup-
 lex hominum institutum, verè & propriè loquen-
 do, Regularis ordo dici poterit, re valde dubia
 mihi est, nec facis explorata. Nam quod ad primum
 genus attinet, vt deus Paulum, Antonium, Hila-
 rionem, & alios etiam plures perfectissimam, & pe-
 nã angelicam in terris vitam duxisse: tamen Eremitarum

te à Monachis distincti, de quibus modis loquimur,
 ante D. Augustinum, & pluribus etiam seculis post
 illius decessum, neque sub obedientia viuēbant, nec
 certum habitum habebant, nec etiam vota Religio-
 sorum emittēbant. Hanc ob causam Sacri Canonē
 illos locutis comparare, & accephalos appellare non
 nunquam consueuerunt, cap. Nulla. 90. d. cap. Qui
 verè, 16. q. 1. quos etiam testamentum condere, &
 vxores ducere potuisse, idem antiqui Canonē tra-
 diderunt, d. cap. Qui verè, & cap. Perlatum, iunctis
 glossis 19. q. 3. cap. scripsit, 27. q. 2. & alijs in locis, quæ
 Boërius in suo tractatu vitæ Eremiticæ notauit.
 Quibus tandem illud addendum, quod Ioannes
 Teutonicus autor glossæ libri Decretorum scribit
 in glossa cap. Qui verè, 16. q. 1. sibi vsque ad sua tem-
 pora fuisse adhuc incompetitum, quodnam vitæ ge-
 nus esset illud Eremitarum.

CAPVT SECVNDVM.

De Regulari Sanctissimi Patris Augustini instituto, quorundam opinionones minus probabiles referuntur.

SECVNDVM istud quadruplex regularis vitæ institutum, siue verū siue non verum, scilicet Eremitarum, Monachorum, Clericorum, & aliorum, qui in Ciuitatibus simul degentes à vulgari conuersatione remotissimi, vota religionis fortassis non emittēbant, quadruplex fuit opinio de Regulari Instituto Sanctissimi Patris Augustini. Prima nonnullorum, qui concesserunt, B. Augustinum saltem factum presbyterum, vel Episcopum in Monasterio cum aliquibus Religiosis viris religiosam, & communem vitam duxisse: non tamen se, aut suos aliquo solemnī voto ad illud vitæ genus obstrinxisse, quæ sententia ex hoc capite suaibilis videtur, quod B. Augustinus in Africa, præsertim factus presbyter illud vitæ communis institutum coluisse credendus est, quod in Italia tum Romæ, tum Mediolani sub B. Ambrosio viderat, ac didicerat, quodque miris encomijs laudat, ac extollit: at illud propriè, & rigorosè loquendo genus vitæ regularis cum emissionē votorum non erat, vt apparet ex ijs, quæ idem Augustinus lib. de moribus Ecclesiæ cap. 33. scribit. Hæc sententia plausibilis admodum viâ fuit Erasmo in Censura regulæ D. Augustini, vbi eidem fundamento nixus ita scribit. In libro de moribus Ecclesiæ S. Augustinus præter Anachoretas, & Cenobitas, tradidit genus tertium eorum, qui quoniam in eremum secedere non erat commodum, vel ob parentes, vel ob liberos, vel alias causas, tamen vt quietius viuerent, complures in eisdem ædijs morabantur, nullo imperio, sed libera charitate omnia moderante. eos

conuentus vocat diuersoria, que Romæ
 vit. Hoc exemplum videtur imitatus in A-
 gultino notabiles essent, sicut Monachi,
 concilia discedere, si cui parum esset
 Possidius appellet ea Monasteria. Eandē
 ex Catholicis docuit quidam Onuph-
 rius, Sacre Aulæ Confessorialis Adu-
 buldam allegationibus pro RR. M-
 nensibus in causa præcedentiæ inte-
 nonicos regulares Lateranens. Crem-
 no 1567. pag. 134. & seq. vbi sub
 perit asserit. Clericos à B. Augusti-
 proprium habere licitè potuisse. Ec-
 de Clericis primitiue Ecclesiæ, & all-
 in tractatu de Statu vitæ Eremiticæ
 num cap. quod super ijs de maiorib.
 dem num. 31. concludit: Et dato quod
 Augustinus renunciaret proprijs, hæc er-
 ronea Episcopi potius quam ex voto. & m-
 fundit.

II. **H**æc tamen sententia cuiusvis
 ris falsissima est, vt potè contra-
 nam omnium Catholicorum conse-
 ra Religiosorum labefactanda, ab Er-
 quopiam nouitate introducta, &
 aperitissima ipsius B. Augustini in
 communi vitæ Clericorum, in quibus
 suos clericos duo professos fuisse e-
 sanctitatem, & vota emisisse, & vo-
 gressores Deo mentitos, sibi ipsis
 icquisiuit. Quam ob causam lan-
 Deo ortuum deplorauit, quod pos-
 sum, testamentum condidisset, & cu-
 hæc vitæ decessisset. Audiatur illius
 t. de comm. vitæ clericorum scribens
 in societate nostra habere aliquod propri-
 te aliqui habent, nulli licet, & qui hæc
 quod non licet, & paulo infra de lanua-
 ro, quod testamentum contra suam
 condidisset: Testamentum fecit presby-
 nobiscum manens, de Ecclesia viuens, eos
 profert, testamentum fecit, heredes insti-
 lino Societati! O fructus de arbore, quos
 Demum! Et infra: Qui societatem com-
 suscepam, que laudatur in alibijs Apost-
 a voto suo cadit, à professione sua cadit
 tra: Ego scio quantum mali sit, profert
 quid, nec implere, voueto, inquit, &
 no Deo restro, & melius est non vouere
 & non redere. Et infra. Sic & Clericis
 sessus est, & Sanctitatem, & Clericatus
 ditatem: nam Clericatus propter popu-
 impositus certis in ijs, cui magis onu-
 uor. Sed qui sapiens, & intellegit hæc
 Sanctitatem, professus est communiter
 tem, & professus est quam bonum, & quan-
 litate fratres in vnam. Si ab hoc proposito
 tra manens Clericus fuerit, diuidius & i-